

בבית המשפט המחוזי
בבאר שבע

ה"פ 20078-07-11
בפני כבוד השופט א.ואגו

בעניין:

1. רן צורף

2. נגה רותם

3. נעמי מרק

4. סבסטיאן בן דניאל

5. האגודה לזכויות האזרח בישראל

כולם ע"י ב"כ עוה"ד אבנר פינצ'וק ואח'

מרחוב נחלת בנימין 75 תל אביב 65154

טל: 03-5608185; פקס: 03-5608165

המבקשים;

- נגד -

אוניברסיטת בן גוריון בנגב

ע"י באי-כוחם עוה"ד בעז בן צור ו/או חגי הלוי

ו/או יפעת נפתלי

בעז בן צור ושות', משרד עורכי דין

רח' ברקוביץ' 4 (מגדל המוזיאון), תל אביב

טל: 03-6075001; פקס: 03-6075029

המשיבה;

תשובה מטעם המשיבה

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 2.8.2011, מתכבדת המשיבה (להלן גם: "האוניברסיטה") להגיש את תשובתה להמרצת הפתיחה.

בית המשפט הנכבד מתבקש לדחות את המרצת הפתיחה, מן הנימוקים שיפורטו להלן בתשובה זו.

כמו כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המבקשים בהוצאות תשובה זו, לרבות שכ"ט עו"ד בצרוף מע"מ כדין, הכל בתוספת הפרשי הצמדה וריבית על פי דין עד ליום התשלום בפועל.

כל ההדגשות בציטוטים שבתשובה זו אינן במקור, אלא מקום בו נאמר אחרת במפורש.

תוכן עניינים

3	א. אקדמות מילין.....
4	ב. העובדות הצריכות לעניין.....
6	ג. תכליתה של הסדרת הפעילות הציבורית והפוליטית באוניברסיטה.....
7	ד. המסגרת הנורמטיבית.....
7	ההבחנה בין רשות מנהלית לבין גוף דו-מהותי.....
9	הערכים הנוגדים המתנגשים בנסיבות המקרה דנא.....
10	חופש הביטוי ומגבלותיו.....
11	הזכות לשם טוב.....
11	חוק איסור לשון הרע - האיזון בין חופש הביטוי והזכות לשם טוב.....
12	זכות הקניין כחלק ממכלול השיקולים המשפיעים על האיזון בין הזכויות.....
12	פגיעה באינטרסים ציבוריים.....
13	ה. מן הכלל אל הפרט.....
13	הפרסום מהווה לשון הרע.....
15	הפגיעה בחופש הביטוי מידתית וסבירה.....
16	אין להתערב בשיקול הדעת של האוניברסיטה בנסיבות המקרה דנא.....
17	ו. סוף דברים.....

א. אקדמות מילין

"חופש הביטוי אינו חופש הביזוי, והזכות להשמיע אינה הזכות להשפיל. הזרוע המילולית המשתלחת כואבת, לעיתים, לא פחות מן הזרוע הפיזית, וכשם שהחירות להניף את האחרונה מוגבלת על-ידי קצה אפו של הזולת, כך גם החופש לשגר את הראשונה מתוחם על-ידי כבודו של האחר" (רע"א 10523/03 **בן גביר נ' דנקנר** (פורסם בנבו, 12.11.2006), פסקה 14 לפסק דינו של כב' השופט ריבלין, להלן: "**עניין בן גביר**").

1. עניינה של תובענה זו באיזון בין זכותם של סטודנטים להביע את דעותיהם הפוליטיות בשטחי הקמפוס (עליה אין כמובן חולק), לבין המגבלות החלות על התבטאויות חמורות פוגעניות העולות כדי לשון הרע ופוגעת בשמו הטוב של אדם ובכבודו וכדי הסתה לאלימות.
2. תובענה זו מלמדת על הצורך בשמירה על תרבות דיון בין כתליו של המוסד האקדמאי. סביבה הנשלטת על ידי תרבות של השמצות וגינויים סופה שתביא הרס חברתי פנימי.
3. תובענה זו עוסקת בזכותה של האוניברסיטה, ובעיקר בחובתה, להידרש לפרסומים המופצים בשטחה.
4. חשוב להדגיש כבר בשלב זה: תובענה זו **אינה** עוסקת ב"סתירת פיות" או ב"פגיעה חמורה" בחופש הביטוי: הקמת דוכן ההסברה של התנועה **אושרה**. חלוקת העלונים ותליית הכרזות **אושרה גם היא**. האוניברסיטה **בוודאי אינה כופרת בזכות הסטודנטים לחופש הביטוי**.
- כל שהתבקשו הסטודנטים לעשות, הוא להסיר את תמונותיהם של שר החוץ וראש הממשלה, אשר התנוססו על עלונים צבועים אדום לצד הכיתוב "**פשיזם**", כשמאחורי ראשם מופיעה סימן X שחור, ומעל ראשם מופיעה יד מונפת המסמנת "V".
5. בכל הכבוד, מדובר בדרישה **סבירה ומידתית**, העולה בקנה אחד הן עם לשון החקיקה הרלוונטית והן עם ההלכה הפסוקה.
6. רף הסיבולת הגבוה שנטל הציבור על עצמו במדינה דמוקרטית, אין משמעו כי האוזן והנייר סובלים הכל. מהותו של הפרסום אינו ביקורת עניינית על התנהלותם של שר החוץ וראש הממשלה, אלא עיקרו בפגיעה באישים אלו במטרה לבזותם ולהשפילם.
7. זאת ועוד; פרסומים המופצים בשטחה של האוניברסיטה עשויים להיות מזוהים עימה ולהוביל לפגיעה לא רק בשמם הטוב של אישים אלו, אלא אף בשמה הטוב של האוניברסיטה. עוד נציין, כי בנסיבות המקרה דנא עומדת על הפרק גם זכות הקניין של האוניברסיטה – שהינה יצור כלאיים- גוף דו-מהותי אשר חלים עליו דיני המשפט הפרטי ואינו כפוף לביקורת חוקתית באופן ישיר ומלא.
8. ולבסוף, עיצוב הכרזה הכוללת, כאמור, תמונות של ראש ממשלה ושר החוץ כשמאחורי ראשם משורטט X (או שמא מעין צלב שחור) עם ההיגד "פשיזם" והכל על רקע אדום, מעורר קונוטציה של משטר פשיסטי אפל בעת החדשה אשר חרת על דגלו תורה גזענית.

9. ויוטעם; קיים מתח פוליטי רב בתוככי הקמפוס ובעבר הלא רחוק אף התקיימו הפגנות אלימות על רקע אירועי משט "מרמרה". בכרזה מעין זו אף יש משום הסתה לאלימות, והיא עלולה להבעיר ולהלהיט רוחות אלימות בקמפוס. שיקולים נוספים אלו מחזקים את המסקנה, כי דרישתה של האוניברסיטה הינה דרישה סבירה וראויה.
10. מכל האמור לעיל עולה, כי אין עילה להתערבות בשיקול דעתה של האוניברסיטה, שכן החלטתה הינה החלטה מידתית, סבירה וראויה.
11. נפתח בהתייחסות לעובדות הצריכות לעניין, ומשם נמשיך לבחינת המסגרת הנורמטיבית הרלוונטית.

ב. העובדות הצריכות לעניין

12. כללי האוניברסיטה, הקבועים הן בתקנות לפעילות ציבורית ופוליטית באוניברסיטה (להלן: "תקנות הפעילות") והן בנוהל אישור הפגנות אספות בקמפוס, דורשים קבלת אישור קיום פעילות ציבורית בשטחי האוניברסיטה.
- התקנות מצורפות כנספח א' לתשובה זו.
13. במהלך חודש נובמבר 2010, פנו מספר סטודנטים הלומדים באוניברסיטה בבקשה להציב בקמפוס דוכן הסברה של התארגנות סטודנטים חדשה בשם "סולידריות נגד פשיזם" (להלן: "הסטודנטים" או "ההתארגנות"). כמו כן, ביקשו הסטודנטים לחלק עלונים בדוכן. בקשת הסטודנטים להציב את דוכן ההסברה הועברה לדיקן הסטודנטים, מר יעקב אפק. לבקשה זו צורפו העלונים אותם אותו התכוונו הסטודנטים לחלק, אשר הכילו ביקורת על חקיקה שהועברה על ידי הממשלה, על רקע תמונתו של שר החוץ. בהתאם למידע שהיה לנגד עיניו בשלב זה, אישר דיקן הסטודנטים באופן עקרוני את הקמת הדוכן.
14. מספר ימים לאחר מכן, ביום 17.11.2010, פנו הסטודנטים בבקשה נוספת לקיום מפגש ראשון להתארגנות ביום 29.11.2010. לבקשה זו לא צורפו עלונים או כרזות, וקיומו של המפגש אושר בהחלטת הדיקן מיום 22.11.2010.
15. במקביל, הועברו לדיקנאט הסטודנטים על ידי ראש המדור למעורבות חברתית באגודת הסטודנטים, הכרזות נשוא תובענה זו. לאחר שעין בכרזות החליט דיקן הסטודנטים שלא לאשר את הפרסום, ומסר זאת למר חי פיאסצקי, ראש המדור למעורבות חברתית באגודה.
16. יצוין בהקשר זה, כי בחינת הכרזות - בגודלן המלא ובצבע - הכרחית בכדי לעמוד על הרושם שיוצרת הכרזה על המתבונן (בניגוד לנספחים שצורפו להמרצת הפתיחה שאינם משקפים באופן מלא את מלוא הבעייתיות בפרסום).
- בית המשפט הנכבד מתבקש, איפוא, לעיין בכרזות המקוריות המצורפות כנספח ב' לתשובה זו.

17. לאחר שנמסרה לסטודנטים ההחלטה, פנו פעילי הקבוצה לדיקן הסטודנטים וביקשו לקבל את הנימוקים לאיסור. דיקן הסטודנטים השיב, כי הכרזות לא אושרו לפרסום לאור חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק" או "חוק איסור לשון הרע"). עוד ציין דיקן הסטודנטים, כי הכרזות עשויות להסית לאללימות כלפי האישים המופיעים בהן – שר החוץ וראש הממשלה.

18. הסטודנטים הנפיקו מדבקות עם הכיתוב "נאסר לפרסום באוניברסיטה", שאותן הדביקו על פני הדמויות כך שלא ניתן יהיה לזהותן, וכן הוסיפו בכתב יד פרטים בדבר מועד ומיקום מפגש ההיכרות עם הקבוצה. **כרזות מתריסות אלו אושרו לתלייה ברחבי הקמפוס.**

הכרזה אשר נתלתה בפועל ברחבי האוניברסיטה מצורפת **כנספת ג'**.

19. כאמור, על כל המבקש לפרסם מודעה בשטחי האוניברסיטה, לקבל אישור מוקדם מדיקן הסטודנטים. במטרה להבטיח שהמודעות הנתלות ברחבי הקמפוס אכן עברו את האישור הנדרש, מועברות הכרזות טרם תלייתן למשרד הדיקנאט, ומסומנות בחותמת הדיקנאט. יובהר, כי מדובר בנוהג אשר מתבצע בכל פרסום, ולא בדרישה מיוחדת שהופנתה לסטודנטים במקרה דנא. לאחר שסומנו הכרזות, **אושרה תלייתן ברחבי הקמפוס.**

20. ביום 29.11.2010 הציבו הסטודנטים את דוכן ההסברה בקמפוס, והחלו בחלוקתם של עלוני ההזמנה למפגש ההיכרות עם ההתארגנות. למחרת אותו יום, הגישה גב' נעמי מרק (המבקשת 3) בקשה לפעילות פוליטית נוספת, בה התבקשה הצבתו של דוכן הסברה נוסף והמשך חלוקתם של עלוני ההזמנה בהם הופיעה תמונתו של שר החוץ.

21. לאחר הגשת הבקשה, מסרה גב' אדוה שגיב ממדור הדיקנאט לנציגי ההתארגנות, כי העלונים אינם מאושרים לחלוקה, בשל אותם רציונאלים אשר מנעו את תליית הכרזות.

לאחר שיחה זו, יצר דיקן הסטודנטים בעצמו קשר עם גב' מרק והבהיר לה, כי הרציונאלים אשר מנעו את תליית הכרזות תקפים גם ביחס לעלונים, אשר תמונתו של שר החוץ מופיעה עליהם. עוד צוין, כי למרות שהעלונים אושרו לחלוקה בעבר, הרי ששקילה חוזרת של הדברים, הובילה למסקנה, אין מקום לאשרם את חלוקתם בשנית. הדיקן הבהיר, כי העלונים בנוסחם זה מהווים משום הוצאת לשון הרע, ואף קיים חשש כי יהוו הסתה לאללימות.

22. ביום 30.11.2010 פנו חברי ההתארגנות לדיקן הסטודנטים בכתב, וביקשו לקבל את נימוקיו בכתב. הדיקן הבהיר בשנית, כי "אין מניעה לאשר את תוכן הפלייר" - על אף שזה כולל אמירות נוקבות וחריפות. כך למשל, כרזה הכוללת את תמונותיהם של ראש הממשלה, שר הביטחון ושר הפנים, הנושאת את הכיתוב "ממשלת המחדל – האסון הבא כבר בדרך", אושרה לתלייה.

הכרזה שאושרה לתלייה מצורפת **כנספת ד'**.

23. ההתנגדות להפצת הפלייר, כך הובהר על ידי הדיקן, נעוצה באופן שבו דמותו של שר החוץ מופיעה בו, ואף הזמין את הסטודנטים לתאם עימו פגישה בנושא. מספר ימים לאחר מכן, התקיימה פגישה במשרדיו של דיקן הסטודנטים, ובה הבהיר לסטודנטים את הנימוקים שעמדו מאחורי קבלת ההחלטה.

24. ביום 20.12.2010 הגישו חברי ההתארגנות ערעור על פסילת העלוניים לחלוקה, אליו צורפה חוות דעת משפטית של עו"ד צמל.

25. ביום 28.12.2010 התכנסו חברי ועדת הערר - יו"ר הוועדה מר אהרון ידלין, גבי אתי לוצאטו, מר דוד ברקת ומר אורי קידר, לדון בטענותיהם של הסטודנטים. ביום 29.12.2010 התקבלה החלטת הוועדה לדחות את הערעור. הוועדה הבהירה, כי בעלוניים ובכרזות הנידונים, אשר מציגים את דמותו של שר החוץ ושל ראש הממשלה כפשיסטים, יש כדי להשפיל את הדמויות בעיני הבריות, או לעשותן מטרה לשנאה, בז או לעג. כאמור לעיל, שאר פעילותה של ההתארגנות, ובכלל זה הקמת דוכן ותליית כרזות - אושרה.

ג. תכליתה של הסדרת הפעילות הציבורית והפוליטית באוניברסיטה

26. האוניברסיטה הינה בראש ובראשונה מוסד להשכלה גבוהה. חובתה הבסיסית הינה לשמור על המהלך התקין של ההוראה, המחקר והעבודה הסדירה בתחומיה.

27. עם זאת, וכפי שהמבקשים עצמם ציינו, לא בכך מתמצה תפקידה:

"תפקידו של מוסד להשכלה גבוהה אינו מתמצה בכך שהוא נותן בידי גומריו קרדום לחפור בו, והקשר החוזי בינו ובין תלמידיו אינו דומה לחוזה להספקת מצרך עד למועד קבוע... תכליתו של חינוך אקדמי הוא גם להרחיב את אופקיו של התלמיד ולפתח את אישיותו כאדם שלם הנועד לתפוס בבוא הזמן את המקום היאה לו במדינה ולמענה, ולא רק לעשותו בעל מלאכה פחות או יותר טוב" (ע"א 319/65 דודאלבלדה נ' חברת האוניברסיטה העברית, פ"ד כ(1) 204).

28. עקרונות אלו מחייבים, אכן, כי האוניברסיטה תאפשר לסטודנטים להתבטא אף ביחס לתחומים החורגים ממסגרת לימודיהם. אלא שדברים אלו אינם מבטלים את תפקידה המרכזי של האוניברסיטה, ובאחריותה לוודא כי מתן חופש הביטוי לא יפגע בקיום חובותיה כמוסד חינוכי.

29. התקנות המסדירות את הפעילות הציבורית והפוליטית באוניברסיטה נועדו לוודא, כי מחד יכובד עקרון חופש הביטוי הן של הסגל האקדמי והמנהלי והן של הסטודנטים, ומאידך לא תתקיים בקניינה של האוניברסיטה ותחת חסותה, פעילות אשר יכול שתהווה הסתה, קריאה לאלימות או המנוגדת לחוקי המדינה, בין אם בכתב ובין אם בעל-פה.

30. רציונאליים אלו מבהירים את הצורך בהידרשותה של האוניברסיטה לפעילות פוליטית המתבצעת בתחומיה, ובכלל זה למודעות הנתלות ברחבי הקמפוס. ראוי ואף הכרחי, שמוסד אקדמי יידרש לפעילות המתבצעת בתחומו. הדבר נועד, מחד גיסא, לאפשר לסטודנטים להביע רעיונות ודעות, גם אם הם צורמים או בלתי-פופולאריים לפי דעה מסויימת, ומאידך גיסא לשמור פן יחרוג השיג-ושיח הציבורי מן הגבולות הראויים לו במסגרת אקדמית, בפרט, ובמשטר דמוקרטי, ככלל.

31. אכן, חופש הביטוי (אשר עוגן גם בסעיף 5 לחוק זכויות הסטודנט, תשס"ז-2007) מחייב, כי גם במוסד לימודי תאפשר העברת מסרים - אישיים, פוליטיים או תרבותיים - באמצעות מודעות או חלוקת עלונים. אלא שעל פעילות זו נדרש פיקוח - הן פרוצדוראלי והן מהותי.

32. בנוגע לתליית כרזות בשטחי האוניברסיטה, הרי שהאינטרס הציבורי מחייב למנוע מצב בו יודבקו המודעות על קירות, על עצים ועל גדרות. האיזון נמצא בהקמת לוחות מודעות ציבוריים, אלא שמספרם הוא מוגבל, ומשכך, יש לקבוע סדרים באשר להדבקת המודעות, בכדי למנוע מצב בו "ישתלטו" פרטים אחדים על לוחות המודעות, על מודעה שהודבקה זה עתה תודבק מודעה חדשה, וייגרם תוהו ובוהו.

הגיון זה תקף גם ביחס לחלוקת עלונים, והפיקוח הפרוצדוראלי נועד למנוע מצב בו יחולקו עלונים ללא בקרה ברחבי האוניברסיטה. האיזון במקרה זה, מתבטא בדרישה לקבלת אישור טרם הצבת דוכן בקמפוס.

33. מובן, כי הפיקוח אינו מתבטא רק בקביעת כללים פרוצדוראליים המתייחסים לגודל הכרזה או העלון, צורתם ומשך הזמן בו יתלו או יחולקו. באחריותה של האוניברסיטה להידרש ללשונן של המודעות והעלונים המצויים בשטחה, בכדי למנוע מצב בו תתלינה מודעות או יחולקו עלונים המכילים, למשל, תכנים גזעניים או עשויים לגרום לפגיעה בשלום הציבור וכו'.

הפיקוח המהותי נועד למנוע הפצת מסרים פוגעניים בתחום קניינה של האוניברסיטה ולוודא, כי לוחות המודעות, אשר הפכו מעצם קיומם ל"במה" מקומית, אינם מנוצלים לרעה. ודוק; מטבע הדברים, תליית מודעות על לוחות שהינם קניינה של האוניברסיטה או חלוקת עלונים בשטחה, יכול שתזוהה עימה, על כל הכרוך בכך.

34. אין כל ספק, כי זוהי זכותה ואף חובתה של האוניברסיטה, לקיים פיקוח זה בתחומי קניינה, ולוודא כי זכותם של הסטודנטים לחופש הביטוי לא תוביל להפרות סדר ולשיבוש מהלך הלימודים הסדיר. אלו הקווים אשר הנחו את האוניברסיטה, עת נקבעו התקנות אשר צורפו כנספח א' לתשובה זו.

35. משהעובדות כהווייתן עומדות לנגד עינינו, נפנה להצגת עיקרי הטיעון המשפטי.

ד. המסגרת הנורמטיבית

36. טרם שנפנה לניתוח הסוגיות המשפטיות העומדות על הפרק, ראוי לתחום את הדברים במסגרת המתאימה. אין מחלוקת, כי האוניברסיטה הינה גוף דו-מהותי – יצור כלאיים בעל סממנים ציבוריים ופרטיים גם יחד. כידוע, אין דינו של גוף דו-מהותי כדינה של רשות מנהלית.

37. כפי שיפורט להלן, כאשר מבקשים להחיל את עקרונות המשפט הציבורי על גוף פרטי או "מעין ציבורי", לא יחולו הכללים כמות שהם.

הבחנה בין רשות מנהלית לבין גוף דו-מהותי

38. כידוע, אין משמעותה של קביעה לפיה גוף מסוים הינו "גוף דו-מהותי", כי כללי המשפט הציבורי יחולו עליו במלואם, משל היה גוף ציבורי טהור נטול סממנים פרטיים.

39. הפסיקה קבעה זה מכבר, כי החלת דיני המשפט הציבורי על גופים דו מהותיים תעשה בזהירות תוך איזון והתחשבות באוטונומית הפרט.

עמד על כך הנשיא ברק כבר בפסק דינו בבג"צ 731/86 מיקרו דף נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד מא(2), 449, 463-464 (1987):

"עם זאת, איני סבור כי יש להפעיל על חברת החשמל, שעה שהיא פועלת במשפט הפרטי (כגון בהתקשרויותיה החוזיות), את המשפט המינהלי, על מלוא היקפו ודקדוקיו. יש להפעיל עליה את עקרונות היסוד של הגינות, שויון, סבירות, יושר, ותום לב וכיוצא בהם מושכלות ראשונים של מינהל ציבורי ראוי. בהגשמתם של עקרונות אלה, הלכה למעשה, יש להתחשב באופיה המיוחד של חברת החשמל, שהיא "יצור כלאיים" מיוחד במינו."

40. ובלשונו של השופט זמיר בע"א 3414/93 און נ' מפעל בורסת היהלומים (1965) בע"מ, פ"ד מט(3) 196:

"בכל מקרה צריך להישמר שלא יוטלו על גוף דו-מהותי, שהוא ביסודו גוף פרטי, כבלים של המשפט הציבורי שיכבידו עליו ללא הצדקה לפעול באופן יעיל למילוי תפקידיו והשגת מטרותיו. התוויית הדרך לתחולת המשפט הציבורי על גופים דו-מהותיים היא מלאכה עדינה וקשה, אפשר לומר אפילו מסוכנת, שכן היא מאיימת על האוטונומיה של הפרט. מן הראוי להתקדם בדרך זאת בזהירות, ממקרה למקרה, וכך להגיע בהדרגה מן הפרט אל הכלל."

41. אין כאמור חולק, כי האוניברסיטה היא גוף דו-מהותי בעל מאפיינים ציבוריים. עם זאת, ובהתאם להלכה האמורה לעיל – החלת המשפט הציבורי על האוניברסיטה תעשה בזהירות ותוך התחשבות בעובדה שבסופו של יום מדובר במוסד אוטונומי פרטי. יפים לעניינו הדברים שנאמרו בעניין ה"פ (ח"י) 283/04 מסעב נ' אוניברסיטת חיפה (2005) (להלן: "עניין מסעב"), אליו הפנו המבקשים בבקשתם, ביחס למעמדה המשפטי של האוניברסיטה כגוף פרטי אשר חלים עליו גם עקרונות מן המשפט הציבורי:

"את עקרונות המשפט הציבורי יש להתאים לתחולתם על הגוף הפרטי. ייתכן כי המרת הכללים מהמשפט הציבורי לתחום הפעילות הפרטית תחולל שינויים בכללים. כך למשל מבחני הסבירות על פיהן מבקר בית המשפט את מעשי הרשות יושפעו מהעובדה כי עניין לנו בגוף פרטי או מעין ציבורי; כך גם החובה לנהוג בשוויון, האיסור על הפלייה וכדומה."

42. יתרה מכך; נטייתו של בית המשפט להתערב בשיקול הדעת של גוף דו-מהותי, קטנה יותר לעומת נכונותו לעשות כן במקרה של רשות ציבורית.

כידוע, מושכלות יסוד במשפט מינהלי הינו כי בית המשפט לא יתערב בשיקול דעתה של הרשות, כל עוד החלטתה איננה חורגת ממתחם הסבירות באופן כה חמור עד שאין היא יכולה לעמוד, וכל עוד לא הוכח כי ההחלטה התקבלה בהעדר תום לב, מתוך שיקולים זרים או באופן שרירותי.

מושכלות אלו חלות ביתר שאת כאשר מדובר בגוף דו-מהותי, ככלל, ובמוסד אקדמי, בפרט, הנהנה על פי דין מחופש בתחום האקדמי והמנהלי (סעיף 15 לחוק המועצה להשכלה גבוהה תשי"ח-1958, וראו האמור בפסקה 24 לפסק הדין בעניין תא (ת"א) 1332/08 **תמוז איתי נ' אוניברסיטת תל אביב** (פורסם בנבו, 30.9.09), להלן: "**עניין תמוז**").

43. בעניין **מסעב** התייחס בית המשפט גם לשאלת שיקול הדעת של האוניברסיטה ולמתחם התערבות של בית המשפט בשיקול דעתה. בשיקול דעת זה לא יתערב בית המשפט, אלא אם התקבלה החלטה בלתי סבירה המחייבת את התערבותו.

ובלשונו של בית המשפט:

"בהחלטתי זו אין צורך כי אביע דעתי מהו המיקום הראוי וההולם לדעתי להצבת עץ האשוח ברחבי הקמפוס. בית המשפט אינו שם את שיקול דעתו במקום שיקול דעתה של רשות ציבורית העומדת לביקורת בפניו, **לא כל שכן לא ישים את שיקול דעתו במקום שיקול הדעת של גוף מעין ציבורי הכפוף לכללי המשפט הציבורי רק מהיותו גוף "דו מהותי"**. בנסיבות אלו ועל פי המבחנים הנהוגים לבחינת החלטת הרשות נראה לי כי החלטת האוניברסיטה שלא לאפשר הצבת עץ האשוח בבניין הראשי דווקא אינה חורגת ממתחם הסבירות ואין מקום להתערב בהחלטתה"

ובהמשך הדברים:

"כמובן שלמשיבה מסור **שיקול הדעת להכריע מה היקפו של חופש הביטוי שהיא מאפשרת ומחם התנאים בהם היא מוכנה לאפשרו**, היינו, בקביעת המגבלות על "אופן" הביטוי ועל ה"מקום" בו ניתן יהיה להגשימו"

44. יוער, כי בדין האמריקאי קיימת פסיקה וספרות משפטית ענפה שאפשרה למוסדות אקדמיים להגביל ביטויים פוגעניים וגזעניים בקמפוס (וראו: א.ברק, **פרשנות חוקתית**, בעמ' 380 ה"ש 79 ובהפניות שם).

45. נפנה כעת לפרט את הערכים הנוגדים העומדים על הפרק במקרה דנא.

הערכים הנוגדים המתנגשים בנסיבות המקרה דנא

46. בנסיבות המקרה שלפנינו, מונחות שתי זכויות יסוד על כפות המאזניים – **חופש הביטוי** אל מול **הזכות לכבוד ולשם טוב**, אשר נובעות שתיהן מן הערך החוקתי של כבוד האדם.

47. מדובר אפוא, באיזון פנימי בין שתי זכויות חוקתיות. הכללים לעריכתו של איזון זה נקבעו למעשה בחוק איסור לשון הרע. לעובדה שמדובר בזכויות חוקתיות, השפעה ניכרת על האופן שבו מפרשת הפסיקה את הוראותיו של החוק.

48. אלו אינן הזכויות הרלוונטיות היחידות העומדות על הפרק. עסקינן בדרישה לקיומה של פעילות פוליטית במקרקעין הנתונים לבעלותה של האוניברסיטה ומשכך, עומדת על הפרק גם **זכות הקניין** - אשר הינה כידוע זכות יסוד חוקתית. לפיכך, על האיזון בין חופש הביטוי לבין הזכות לשם טוב להיעשות תוך יחוס משקל לעובדה שהזכות לחופש הביטוי מתנגשת בנסיבות דנא, במידת מה, גם בזכות הקניין.
49. זאת ועוד; במקרה דנא קיים חשש לפגיעה באינטרסים ציבוריים נוספים – שכן הפרסום הנדון עשוי להתפרש כהסתה לאלימות, ואף עשוי לפגוע ברגשותיו של הציבור.
50. להלן יפורטו הדברים, דבר דבור על אופניו.

חופש הביטוי ומגבלותיו

51. חופש הביטוי הינו כידוע מעקרונות היסוד של משטרנו הדמוקרטי. הוא הוכר כבר בפסיקתו המוקדמת של בית המשפט העליון כזכות עליונה, המשמשת אף בסיס לזכויות אחרות (וראו בג"ץ 73/53 **חברת "קול העם" בע"מ נ' שר-הפנים**, להלן: **"עניין קול העם"**, בעמ' 876-878).
52. התפיסה החוקתית המקובלת במשפט הישראלי הינה, כי חופש הביטוי משתרע על כל צורותיה של הבעת הביטוי ועל כל תכניו, ובכלל זה גם על אמירות שיש בהן לשון הרע.
53. אולם, היקפו של חופש הביטוי אינו בלתי מוגבל. כמו כל זכות, מעמדה של זכות הוא יחסי, ונקבע בהתאם לאיזו בינה לבין ערכים חשובים אחרים המתמודדים מולה (אהרון ברק, **"חופש הביטוי ומגבלותיו"**, הפרקליט מא (תשנ"ד) 5, בעמ' 12-13).
54. ואכן, חופש הביטוי, כמו כל זכות, אינו זכות מוחלטת, ובמקרים מסוימים מאפשר הדין לפגוע בו. יפים לענייננו דבריו של כב' השופט אגרנט בבג"ץ **קול העם הנ"ל**, בעמ' 879:
- "...הזכות לחופש הביטוי אינה זכות מוחלטת ובלתי מוגבלת, אלא זכות יחסית, הניתנת לצמצום ולפיקוח לאור המגמה של קיום אינטרסים מדיניים חברתיים חשובים, הנחשבים בתנאים ידועים כעדיפים מאלה המובטחים על-ידי מימוש העקרון של חופש הביטוי. תיחום התחומים לשימוש בזכות לחופש הדיבור והפרסה (press) נעוץ, איפוא, בתהליך של העמדת ערכים שונים על כפות המאזניים ושל בחירתם, לאחר שקילה, של אלה אשר לאור המסיבות, ידם על העליונה".
55. בהקשר זה מקובלת ההבחנה בין העיקרון לכשעצמו, אשר משתרע על כל סוגי הביטויים ועל כל האמצעים המשמשים במה להבעתם, **לבין היקף ההגנה עליו**, שהוא חלקי בלבד (וראו למשל בג"ץ 399/85 **כהנא נ' הוועד המנהל של רשות השידור**, בעמ' 283; בג"ץ 806/88 **Universal City Studios Inc. נ' המועצה לביקורת סרטים ומחזות**, בעמ' 34-35).

56. היקף ההגנה על חופש הביטוי ייקבע בכל מקרה לגופו, בהתאם לאינטרסים ולזכויות העומדים למולו, ובהתאם לנסיבותיה הקונקרטיות של הסיטואציה הנדונה.

57. היקפו של חופש הביטוי הנוגע לסטודנטים הוגדר, כאמור, בחוק זכויות הסטודנט, תשס"ז-2007. סעיף 5 לחוק, שכותרתו "חופש הביטוי של סטודנטים", קובע כדלקמן:

"בלי לגרוע מכל זכות המוקנית לפי כל דין, לכל סטודנט החופש להביע את דעותיו, עמדותיו והשקפותיו לגבי תוכנו של חומר הלימוד והערכים המובעים בו; אין בהוראת סעיף זה כדי להגביל את סמכותו של מוסד להסדיר את אופן הבעת הדעות, העמדות או ההשקפות לצורך שמירה על מהלך הלימודים התקין".

58. כפי שעולה מנוסחו של הסעיף, ההכרה בחופש הביטוי של הסטודנטים נועדה בראש ובראשונה לאפשר להם לקחת חלק פעיל בלימודיהם ולהביע את עמדותיהם ביחס לחומר הלימוד. האוניברסיטה, מתוך רצון לעודד שיח חופשי ופתוח, מאפשרת כמובן חופש ביטוי נרחב בהרבה, זאת גם לאור סעיף 6 לאותו החוק, העוסק בחופש ההתארגנות של הסטודנטים.

הזכות לשם טוב

59. במקרה בו הפרסום הרלוונטי כולל דברי דיבה, הזכות העומדת מנגד הינה בעיקר הזכות לשם טוב.
60. כבר במשפט העברי הוכרה חשיבותה של זכות זו, וגישתו המחמירה של המשפט העברי לסוגיה מתבטאת באמרה הידועה מספר קהלת: "טוב שם משמן טוב". חכמים הוסיפו וקבעו כי "המלבין פני חברו ברבים, אין לו חלק לעולם הבא" (משנה תורה לרמב"ם, הלכות דעות פרק ו, הלכה י"א).
61. ערך זה הוא מורכב ומקיף, וכולל בחובו בין היתר את האינטרס לכבוד אישי, לגאווה אישית ולהכרה אישית בין בני האדם (ע"א 214/89 אבנרי נ' שפירא, פ"ד מג(3) 840, 856).
62. הזכות לשם טוב היא מיסודות הקיום האנושי של האדם כיצור חברתי. הצורך בהגנה על כבודו האנושי של האדם בהתייחסותו לסביבתו הינו תנאי לחיים בחברה ולהגשמה עצמית של הפרט. הזכות לשם טוב היא תנאי הכרחי להגשמת האוטונומיה האישית ולמיצוי יכולותיו של האדם ותרומתו לחברה. היא מהותית לגיבושו של כבוד עצמי שאדם חש כלפי עצמו, ולכבוד שהסביבה רוחשת כלפיו (עניין בן גביר, פסקה 12 לפסק דינה של כב' השופטת פרוקצ'יה).
63. הזכות לשמו הטוב של האדם, היא ערך יסוד בכל משטר דמוקרטי, תנאי חיוני לחברת שוחרת חירות, המבוססת בין השאר על הצורך בהערכה פנימית, בגאווה אישית, ובהכרה אישית בין בני אדם (בג"ץ 6126/94 סנש נ' רשות השידור, פ"ד נג(3) 817, 832).

חוק איסור לשון הרע - האיזון בין חופש הביטוי והזכות לשם טוב

64. חוק איסור לשון הרע עיגן בתחומו את שיקולי האיזון החוקתי בין שתי הזכויות - חופש הביטוי והזכות לשם טוב. סעיף 1 לחוק קובע מהי לשון הרע, כדלקמן:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

(1) להשפיל אדם בעיני חבריו או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשחל ידו או במקצועו;
- (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, מינו או נטייתו המינית;
- בסעיף זה, "אדם" – יחיד או תאגיד".

65. המבחן שאימצה הפסיקה הוא המבחן האובייקטיבי. ההלכה קבעה, כי פרסום ייחשב כלשון הרע כמשמעותו בסעיף 1 לחוק, רק אם ייתפס ככזה המקיים את אחת מחלופות הסעיף על ידי האדם הסביר (ראה ע"א 723/74 הוצאת עיתון הארץ בע"מ ואח' נ' חברת חשמל בע"מ ואח', פ"ד לא(2) 281, 293; וכן אי שנהר, דיני לשון הרע, נבו הוצאה לאור בע"מ, תשנ"ז - 1997).

66. העקרונות החוקתיים הכלליים מקרינים על דרך יישומו של האיזון החוקתי אשר התגבש בתחומי חוק איסור לשון הרע. יישום זה יעשה על רקע פסקת ההגבלה (סעיף 8 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו), הקובעת את נוסחת האיזון הכללית לפיה "אין פוגעים בזכויות שלפי חוק-יסוד זה אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש".

67. בהקשר זה קבעה הפסיקה, כי על אף שמרווח הסבירות בביטוי הפוגעני-הציבורי רחב יותר מאשר בביטוי הפוגעני-הפרטי, אין מדובר בחירות ביטוי חסרת מגבלות וגדרות. גם אם משקלו של חופש הביטוי ביחס לאיש ציבור הוא רב יותר מזה הקיים בהקשר לביטוי "הפרטי", עדיין אין הוא מוחלט, ובאיזון בינו לבין כבוד האדם ושמו הטוב נדרשת מידתיות ויחסיות. אגב כך, ייבחן אופן הפרסום, תוכנו, הקשרו, נסיבות אמירתו ועוצמת חשיבותה של האמירה לעומת משקל פגיעתה בפרט (עניין בן גביר, בפסקה 25 לפסק דינה של כבי השופטת פרוקצ'יה).

זכות הקניין כחלק ממכלול השיקולים המשפיעים על האיזון בין הזכויות

68. כאמור לעיל, זכות נוספת העומדת על הפרק בנסיבות המקרה דנא הינה זכות הקניין. מובן, כי כאשר מתבקש בית המשפט להורות על חלוקת עלונים בין כתליה של האוניברסיטה ועל פרסום כרזות לוחות המודעות שהינם רכושה, בניגוד לעמדתה שלה, נפגעת - במידה מסוימת - גם זכות הקניין של האוניברסיטה.

69. יתרה מזאת, יש להביא בחשבון, כי האוניברסיטה עשויה להיות מזוהה עם פרסום המתבצע על לוחות המודעות שלה או בשטחה. פרסומים כאלו יכול שייתפסו כזוכים לחסותה של האוניברסיטה, שהרי כאמור לעיל, האוניברסיטה היא שנדרשת לפעילות הפוליטית המתבצעת בשטחה, והפרסומים נעשים בחצירה שלה.

פגיעה באינטרסים ציבוריים

70. כאמור לעיל, סוגיה נוספת העומדת על הפרק היא הפגיעה האפשרית בשלום הציבור עקב החשש, כי הפרסום מהווה הסתה לאלימות.

71. כידוע, הפסיקה קבעה מבחן מחמיר עת מתנגש אינטרס זה בחופש הביטוי, לפיו נדרשת סכנה לשלום הציבור שהיא "קרובה לוודאי" (עניין קול העם). עם זאת, יש לזכור כי תחום התפרשותו של חופש הביטוי אינו אחיד, והוא מצטמצם או מתרחב בהתאם לטיב ולמשקל הערך שכנגדו הוא מתמודד (עניין בן גביר, פסקה 1 לפסק דינה של כבי' השופטת פרוקצ'יה), ובהתחשב בכך שמדובר בגוף דו-מהותי ולא ברשות מנהלית.

72. בנסיבות דנא, הסכנה לשלום הציבור, אף אם אינה קרובה לוודאית, מהווה שיקול נוסף בבחינת מתחם הסבירות של החלטת האוניברסיטה במסגרת האיזון בין הזכויות המתנגשות.

73. זאת ועוד, אינטרס נוסף העומד על הפרק הוא הפגיעה ברגשות הציבור. קהל הסטודנטים, אשר מחויב להגיע לשטחה של האוניברסיטה, נחשף מטבע הדברים לפרסומים המופצים בשטחה. מחויבותה של האוניברסיטה לרגשות ציבור הסטודנטים יכול גם הוא להשפיע על האיזון בין הזכויות.

74. על הרקע האמור, נפנה לבחינת משמעותם של העקרונות המשפטיים ביחס לתקפותה של ההחלטה שהתקבלה על ידי מוסדות האוניברסיטה.

ה. מן הכלל אל הפרט

75. בבואנו לבחון את תחולת העקרונות האמורים על מוסד להשכלה גבוהה, נקודת המוצא היא שלמוסד להשכלה גבוהה נתון שיקול דעת רחב באשר להיקף חופש הביטוי והתנאים לקיומו, ובכל הנוגע לקביעת אופן הביטוי, מועדו ומיקומו (וראו פסקה 30 לעניין תמוז). כאמור לעיל, בנסיבות המקרה דנא נדרש איזון בין שתי זכויות שוות מעמד, הזכות לחופש הביטוי והזכות לשם טוב.

הפרסום מהווה לשון הרע

76. על מנת לעמוד על הקונוטציות השליליות שמעלה הביטוי "פשיזם", חשוב להזכיר, ולו בקצרה, מי היתה התנועה הפשיסטית.

77. התנועה הפשיסטית התפתחה באירופה בראשית המאה ה-20, עם סיומה של מלחמת העולם הראשונה. מברשת המשטרים הפשיסטים, היתה התנועה הפשיסטית האיטלקית בראשותו של הרוזן בניטי מוסוליני.

מצעה של תנועה זו לא היה מוגבל ללאומנות או להתקפות על רכוש. שלטון זה הילל פעולות אלימות ואנטי אינטלקטואליות, כמו גם דחיית כל פשרה ובוז כלפי החברה הממוסדת. שלטון זה פגע בזכויות אדם באופן תדיר, בהתבסס על ארגון צבאי למחצה אשר הטיל אימה על מתנגדי המשטר. מדיניותו הייתה אימפריאליסטית ותוקפנית, והוא הביא על מדינתו כיבוש זר, מלחמת אזרחים, הרס וחורבן.

על אף שבתחילת דרכו לא היו למשטרו של מוסוליני מאפיינים אנטישמיים, המשטר שיתף פעולה עם השלטון הנאצי, העביר חוקי גזע, ורדף את היהודים בשטחי איטליה עד כדי הסגרתם לידי גרמניה הנאצית לשם השמדתם. (רוברט פקסטון, **האנטומיה של הפשיזם**, הוצאת משכל (ידיעות אחרונות), 2009), להלן: "**האנטומיה של הפשיזם**".

78. הפשיזם קיבל את שמו ופסע את צעדיו הראשונים באיטליה. אולם מוסוליני לא היה רודן בודד. זמן לא רב לאחר שאחזה המפלגה הפשיסטית של מוסוליני ברסן השלטון באיטליה, נטלה מפלגה פשיסטית נוספת - המפלגה הנאצית - את רסן השלטון בגרמניה. במהרה נשמעו ברחבי אירופה כולה קולותיהם של דיקטטורים שאפתניים ושל פלוגות צבאיות שביקשו לעלות על אותו נתיב המוביל אל השלטון, כמו זה של מוסוליני ושל הצורך הנאצי (האנטומיה של הפשיזם, פרק הראשון).

79. משטר פשיסטי הוא משטר המאופיין באכזריות וחוסר תוחלת. פשיזם הוא שיטת ממשל בה אין בחירות חופשיות, ישנה מפלגה אחת ויחידה בעוד כל שאר המפלגות אסורות, ובראש עומד "המנהיג", שעל פיו יישק דבר. בשיטת ממשל פשיסטית אין בתי משפט עצמאיים. פשיזם הוא משטר שיש בו מערכת חינוך אחת, הכופה את האידיאולוגיה השלטת. פשיזם הוא משטר בו אין חופש עיתונות והמשטר שולט בכל אמצעי התקשורת. אין פלורליזם של דעות, והצנזורה חולשת על כל דבר דפוס. פשיזם הוא משטר שבו מי שמתראיין לעיתונאי חוץ עשוי למצוא את עצמו בכלא. פשיזם הוא משטר שבו אפשר להוציא להורג את מי שמסרב לשרת בצבא. פשיזם הוא משטר שבו משטרה חשאית עוקבת אחר האזרחים. **"פשיזם" אינו סתם ביטוי גנאי. הוא טעון במשמעויות קשות.**

80. בענייננו, השימוש במילה "פשיזם" מייחס לדמויות המוצגות בכרזות מעשים קשים מהם משתמעת אכזריות, חוסר אנושיות וזלזול בחיי אדם. ייחוס מעשים כאלה לאדם, ייתפסו על ידי האדם הסביר כמשפילים ומבזים את אותו אדם, ועלולים לעשותו מטרה לשנאה. באמירה זו יש, לכאורה, כדי לקשור בין הדמויות אשר הוצגו בכרזות לבין משטר מדיני בעל מאפיינים ברורים. נציין עוד, כי בעניין בן גביר אף נאמר, כי הכינוי "פשיסט" עשוי להקים עלת תביעה מכוח חוק איסור לשון הרע (וראו פסקה 33 לפסק דינו של השופט ריבלין).

81. המבקשים מנסים לטשטש את השימוש במילה זו, ומצגים בפני בית המשפט הנכבד מצג שווא לפיו כל שביקשו היה למחות על מגמות "אנטי דמוקרטיות" (ראה סעיף 49 להמרצת הפתיחה). אך מחאה כנגד מגמות "אנטי דמוקרטיות" אינה מחייבת שימוש במונחים מבזים ומשפילים.

82. פרסום התמונות אינו בבחינת ביקורת תמימה על מדיניות הממשלה. הבחירה במונח זה - תוך ההדמיה הויזואלית בתמונות המתוארת לעיל, מהווה, הלכה למעשה, פרובוקציה. ניתן ואף רצוי להשמיע ביקורת עניינית, נוקבת ככל שתהא, כלפי השלטון, אולם אין הצדקה לפרסום שתכליתו להשפיל ולפגוע.

83. ואכן, הגם שחופש הביטוי בחיים הציבוריים מצוי בליבת ההליך הדמוקרטי, ומשפיע בוודאי על האיזון בין זכות זו לזכות לשם טוב, אין משמעות הדבר ששמו הטוב של איש הציבור אינו זכאי להגנה כלל.

84. בצד חשיבותו של השיח הציבורי הפתוח והחופשי, אין להקל ראש בחשיבות השמירה על רמת הביטוי הציבורי בהתייחסות לכלל ולפרט. העובדה כי אמירה פוגענית נאמרת בגדרו של שיח ציבורי וכלפי אנשים המעורבים בענייני ציבור, אין פירושה, כי ניתן היתר בלתי מוגבל ללשון משתלחת, לביזוי, ניאוף והשפלה של הזולת גם בהיותו איש ציבור (ראה עניין בן גביר, בפסקה 25 לפסק דינה של כב' השופטת פרוקצ'יה).

85. שמו של איש הציבור אינו הפקר. הוא זכאי להגנה על שמו הטוב. בהיכנסו לפעילות ציבורית, אין איש הציבור משיל מעליו את כבודו, ואין הוא חושף עצמו לכל דבר דיבה. יתרה מכך, שמו הטוב חשוב לו לעיתים באופן מיוחד, שהרי בלעדיו יתקשה לפלס את דרכו ללב הציבור (ראו ע"א 802/87 נ' אבנרי, פ"ד מה (2) 489, 494).

86. עוד יש להדגיש, כי בניגוד לנסיבות בעניין בן גביר, הרי שבמקרה דנא לא מדובר באמירה פוגענית תוך סערת נפש בעידנא דריתחא במהלך ויכוח פוליטי, אלא בפרסום כתוב שנעשה מתוך מחשבה ותכנון. התמונות לצד הכיתוב הפוגעני אינן מקדמות באופן ממשי את התכלית העיקרית שלשמה הוכר חופש הביטוי. ההלכה קובעת, כי כאשר יסוד הפרסום הוא זילות הפרט, ולא התרומה לשיח הפוליטי, תוטל על המפרסם אחריות בגין לשון הרע (עניין בן גביר, פסקה 26 לפסק דינה של כ"י השופטת פרוקצ'יה).

87. לאור מסקנה זו, כי הפרסום מהווה - על פניו - לשון הרע, נבחן את סבירותה החלטת האוניברסיטה להגבילו, באופן שיוסרו תמונות שר החוץ וראש הממשלה אשר הופיעו לצד הכיתוב "פשיזם".

הפגיעה בחופש הביטוי מידתית וסבירה

88. אכן, חופש הביטוי משתרע גם על ביטויים המהווים לשון הרע. אלא שהיקף ההגנה עליו אינו מוחלט, והוא מצטמצם ככול שעומדים זכויות ואינטרסים נוספים על הפרק. פגיעה בזכות מוגנת תיעשה לאורה של פסקת ההגבלה, אך בהתאם לעובדה שמדובר בגוף דו-מהותי ולא ברשות מנהלית. לפי הקבוע בפסקת ההגבלה, הפגיעה בחופש הביטוי מוצדקת שעה שהיא מעוגנת בחוק, תואמת את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית דמוקרטית, לתכלית ראויה ואיננה מעבר לנדרש.

89. כאמור, אין אנו עוסקים במימושה של הזכות לחופש הביטוי בחוצות העיר. האוניברסיטה הינה, בראש ובראשונה מוסד אקדמי, וקיום הפגנות סוערות בשטחה ללא כל בקרה עשויה לפגוע בלימודים ובמחקר המתנהלים בשטחה ולמנוע ממנה למלא את תפקידיה הבסיסיים שלשמן הוקמה.

90. במקרה דנא, ההחלטה לבקש מן הסטודנטים להסיר את התמונות אשר הופיעו לצד הכיתוב הפוגעני מהווה החלטה מידתית, המאזנת בין האינטרסים השונים העומדים על הפרק, ותואמת את התנאים הקבועים בפסקת ההגבלה. קל וחומר כאשר נזכור, כי מדובר בגוף דו-מהותי, אשר כללי המשפט המנהלי אינם חלים עליו באופן מלא. בחינת ההחלטה לאור עובדה זו, מצביעה ביתר שאת על כך שמדובר בהחלטה סבירה וראויה.

91. נשוב ונדגיש: לא מדובר ב"סתירת פיות" או ב"פגיעה חמורה" בחופש הביטוי. פעילותם של הסטודנטים אושרה. כל שדרשה האוניברסיטה היה לאזן בין זכותם של הסטודנטים להביע את מחאתם כנגד מדיניותה של הממשלה, מחאה חשובה לכל הדעות בחברה דמוקרטית, לבין שמם הטוב של אנשי הציבור העומדים בראש המדינה, שאינם, כאמור לעיל, משילים את כבודם מעליהם עת נבחרו לתפקידם, והכל על דרך מתן היתר מלא לכל הפעילות ההסברתית, למעט הסרת תמונות פוגעניות בעליל.

92. המבקשים לא הצליחו להצביע על טעם המחייב דווקא את פרסום תמונותיהם של שר החוץ וראש הממשלה, ולא השכילו לנמק מדוע מחאתם על מדיניות הממשלה מחייבת שימוש במונחי ודימויי נאצה.

בנסיבות אלו, כאשר הכרזות והעלוניס אושרו לחלוקה, וכל שהתבקשו הסטודנטים היה להסיר את התמונות הפוגעניות, ניתן לקבוע כי הפגיעה בחופש הביטוי הינה פגיעה מידתית ונועדה לתכלית ראויה.

93. זאת ועוד; כאמור לעיל, בנסיבות המקרה דנא עומדים על הפרק גם זכות הקניין של האוניברסיטה וגם הפגיעה באינטרס ציבורי בשל החשש כי הפרסום יגרור הסתה לאלימות. יש לציין בהקשר זה, כי לפני כשנה (בחודש יוני 2010), בעקבות אירועי משט אוניית מרמרה, התקיימו באוניברסיטה - ללא קבלת אישור כנדרש - הפגנות סוערות, אשר התדרדרו לתקרית אלימה.

כתבות הנוגעות לעימותים אלו מצורפות כנספח ה' לתשובה.

94. בנסיבות אלו, של המתח התמידי בין הקבוצות הפוליטיות השונות באוניברסיטה, עשוי פרסומן של כרזות בוטות ומקוממות המכילות לשון הרע להוביל להתלהטות מיותרת של הרוחות באופן שעשוי להתדרדר לאלימות של ממש בין הצדדים.

95. כמו כן, יש להתחשב במחויבותה של האוניברסיטה למנוע פגיעה ברגשותיהם של ציבורי סטודנטים, אשר בוודאי עשויים להיפגע מפרסומים המכילים לשון הרע פוגענית כלפי ראשי המדינה. כאמור, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, דימויים טעונים וחמורים מעין אלו חוצים את רף הסיבולת של הציבור הרחב.

96. שיקולים נוספים אלו מחזקים את המסקנה, כי הפגיעה המסוימת והמדודה בחופש הביטוי הינה פגיעה ראויה מידתית, וכי האיזון בין הזכויות נוטה לטובת הזכות לשם טוב.

אין להתערב בשיקול הדעת של האוניברסיטה בנסיבות המקרה דנא

97. כפי שכבר הובהר לעיל בהרחבה, נטייתו של בית המשפט להתערב בשיקול דעתו של גוף דו-מהותי מצומצמת ביחס להתערבות בהחלטותיה של רשות מנהלית. כל עוד ההחלטה איננה חורגת ממתחם הסבירות באופן כה חמור עד שאינה יכולה לעמוד, וכל עוד לא הוכח כי ההחלטה התקבלה בהעדר תום לב, מתוך שיקולים זרים או באופן שרירותי - לא יתערב בית המשפט בשיקול הדעת של האוניברסיטה.

98. בנסיבות דנא, נדרשה האוניברסיטה לאשר פרסום של עלונים וכרזות המהווים לשון הרע. כאמור, כל פרסום המתבצע בקניינה של האוניברסיטה - בין אם באמצעות תליית כרזות ובין אם באמצעות חלוקת עלונים - נדרש לעבור את אישורה.

99. אכן, סוגית אחריותה הנזיקית של האוניברסיטה מוטלת בספק. עם זאת, לא ניתן לטעון כי סוגיה זו אינה מעניינה של האוניברסיטה. מטבע הדברים, פרסום אשר נדרש לעבור הליך של אישור הינו פרסום אשר יזוהה על ידי האדם הסביר עם האוניברסיטה. חלוקת עלונים ותליית כרזות בשטחי האוניברסיטה, המהווים לשון הרע, פוגעת לא רק בשמם הטוב של המופיעים בכרזות, אלא גם בשמה הטוב של האוניברסיטה עצמה. אין ספק כי זיהוי האוניברסיטה עם נוסח כרזות אלו, המהווה לשון רע בוטה, וייתכן שאף מהווה הסתה, הינו עניינה של האוניברסיטה.

100. הנה כי כן, מדובר בהחלטה סבירה ומידתית. המבקשים לא טענו, ולא בכדי, כי ההחלטה התקבלה בחוסר תום לב או מתוך שיקולים זרים. בנסיבות אלו, לא קמה עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד בהחלטה.

ו. סוף דברים

101. חופש הביטוי לא ניצב בדד במערך הזכויות והאינטרסים. חירות אין פירושה הפקרות. יש למנוע את הפיכת תרבות הדיון לתת תרבות בה מאפיל הסגנון על התוכן.

102. יפים לענייננו דבריו של כב' השופט י' עמית בעניין ע"א 8345/08 עופר בן נתן נ' מוחמד בכרי (פורסם בנבו, 27.7.2011):

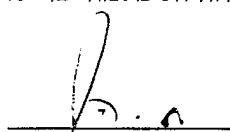
"חברי עמד על הרציונלים והטעמים שבבסיס ההגנה על חופש הביטוי, כפי שהונחו בפסק הדין המונומנטלי בפרשת קול העם. אחד הרציונלים הוא שחופש הביטוי דרוש לשם גילוי האמת, מתוך הנחה ש"בזרימה חופשית ובלתי מבוקרת של מידע, דעות, רעיונות והערכות, סופה של האמת לגבור על השקר".... מאז נאמרו הדברים בפרשת קול העם, זרמו מים רבים בקישון, ודומני כי ההנחה שהאמת תגבר על השקר היא יותר בגדר משאלת לב מאשר עובדה אמפירית. לצערנו, המציאות מוכיחה כי ככל שחוזרים על שקר פעמים רבות יותר כך הוא נתפס כאמת."

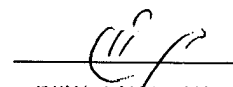
103. אין כל הצדקה לשימוש בלשון משתלחת ובמילות נאצה חריפות במסגרת השיח הציבורי הפוליטי. גם במסגרת הדיון הפוליטי - דיון שהוא נשמתה אפה של הדמוקרטיה הישראלית - ראוי להציב גבולות לדרך שבה ניתן לתאר את נציגי השלטון שמדיניותם נמצאת במחלוקת. ההיסטוריה המצערת של הציבוריות הישראלית כבר הוכיחה פעם אחת, כי חיים ומוות ביד הלשון.

104. בקשה זו נתמכת בתצהירו של מר יעקב אפק, דיקן הסטודנטים.

105. אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כאמור ברישא התשובה, ולדחות את התביעה.

יפעת נפתלי עו"ד

חגי הלוי, עו"ד
באי כוח המשיבה

בעז בן צור, עו"ד

תצהיר

אני הח"מ, יעקב אפק, נושא ת.ז. שמספרה 47090139, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק באם לא אעשה כן, מצהיר בזאת כדלקמן.

1. אני משמש כדיקן הסטודנטים באוניברסיטת בן גוריון.
2. העובדות המפורטות בתצהירי זה ידועות לי מידיעה אישית ו/או מתוך עיון במסמכים. ככל שהאמור בתצהירי זה כולל התייחסות לעניינים משפטיים - הדבר נעשה על יסוד חוות דעת יועציה המשפטיים של האוניברסיטה, בין אם הדבר מצוין כך מפורשות ובין אם לאו.
3. כללי האוניברסיטה, הקבועים הן בתקנות לפעילות ציבורית ופוליטית באוניברסיטה (להלן: "תקנות הפעילות") והן בנוהל אישור הפגנות אספות בקמפוס, דורשים קבלת אישור קיום פעילות ציבורית בשטחי האוניברסיטה.
התקנות צורפו כנספת א' לתשובה.
4. במהלך חודש נובמבר 2010, פנו מספר סטודנטים הלומדים באוניברסיטה בבקשה להציב בקמפוס דוכן הסברה של התארגנות סטודנטים חדשה בשם "סולידריות נגד פשיזם" (להלן: "הסטודנטים" או "ההתארגנות"). כמו כן, ביקשו הסטודנטים לחלק עלונים בדוכן. בקשת הסטודנטים להציב את דוכן ההסברה הועברה אלי. לבקשה זו צורפו העלונים אותם אותו התכוונו הסטודנטים לחלק, אשר הכילו ביקורת על חקיקה שהועברה על ידי הממשלה על רקע תמונתו שר החוץ. בהתאם למידע שהיה לנגד עיניי בשלב זה, אישרתי את הקמת הדוכן.
5. מספר ימים לאחר מכן, ביום 17.11.2010, פנו הסטודנטים בבקשה נוספת לקיום מפגש ראשון להתארגנות ביום 29.11.2010. לבקשה זו לא צורפו עלונים או כרזות, וקיומו של המפגש אושר בהחלטתי מיום 22.11.2010.
6. במקביל, הועברו לדיקנאט הסטודנטים על ידי ראש המדור למעורבות חברתית באגודת הסטודנטים, הכרזות נשוא תובענה זו. לאחר שעיינתי בכרזות החלטתי שלא לאשר את הפרסום, ומסרתי זאת למר חי פיאסצקי, ראש המדור למעורבות חברתית באגודה.
7. יצוין בהקשר זה, כי בחינת הכרזות - בגודלן המלא ובצבע - הכרחית בכדי לעמוד על הרושם שיוצרת הכרזה על המתבונן (בניגוד לנספחים שצורפו להמרצת הפתיחה שאינם משקפים באופן מלא את מלוא הבעייתיות בפרסום).
הכרזות נשוא התובענה צורפו כנספת ב' לתשובה.
8. לאחר שנמסרה לסטודנטים ההחלטה, פנו פעילי הקבוצה לדיקן הסטודנטים וביקשו לקבל את הנימוקים לאיסור. השבתי, כי הכרזות לא אושרו לפרסום לאור חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965. עוד ציינתי, כי הכרזות עשויות להסית לאלימות כלפי האזרחים המופיעים בהן – שר החוץ וראש הממשלה.

9. הסטודנטים הנפיקו מדבקות עם הכיתוב "נאסר לפרסום באוניברסיטה", שאותן הדביקו על פני הדמויות כך שלא ניתן יהיה לזהותן, וכן הוסיפו בכתב יד פרטים בדבר מועד ומיקום מפגש ההיכרות עם הקבוצה. **כרזות מתריסות אלו אושרו לתלייה ברחבי הקמפוס.**

הכרזה אשר נתלתה בפועל ברחבי האוניברסיטה צורפו **כנספת ג'.**

10. כאמור, על כל המבקש לפרסם מודעה בשטחי האוניברסיטה, לקבל אישור מוקדם מדיקן הסטודנטים. במטרה להבטיח שהמודעות הנתלות ברחבי הקמפוס אכן עברו את האישור הנדרש, מועברות הכרזות טרם תלייתן למשרד הדיקנאט, ומסומנות בחותמת הדיקנאט. יובהר, כי מדובר בנוהג אשר מתבצע בכל פרסום, ולא בדרישה מיוחדת שהופנתה לסטודנטים במקרה דנא. לאחר שסומנו הכרזות, **אושרה תלייתן ברחבי הקמפוס.**

11. ביום 29.11.2010 הציבו הסטודנטים את דוכן ההסברה בקמפוס, והחלו בחלוקתם של עלוני ההזמנה למפגש ההיכרות עם ההתארגנות. למחרת אותו יום, הגישה גבי נעמי מרק (המבקשת 3) בקשה לפעילות פוליטית נוספת, בה התבקשה, הצבתו של דוכן הסברה נוסף והמשך חלוקתם של עלוני ההזמנה בהם הופיעה תמונתו של שר החוץ.

12. ביום הגשת הבקשה, מסרה גבי אדזה שגיב ממדור הדיקנאט לנציגי ההתארגנות, כי העלוני אינם מאושרים לחלוקה, בשל אותן סיבות אשר מנעו את תליית הכרזות.

לאחר שיחה זו, יצרתי בעצמי קשר עם גבי מרק והבהרתי לה, כי הרציונאליים אשר מנעו את תליית הכרזות תקפים גם ביחס לעלוני, אשר תמונתו של שר החוץ מופיעה עליהם. עוד ציינתי, כי למרות שהעלוני אושרו לחלוקה בעבר, הרי ששקילה חוזרת של הדברים, הובילה למסקנה, אין מקום לאשרם את חלוקתם בשנית. כן הבהרתי, כי העלוני בנוסחם זה מהווים משום הוצאת לשון הרע, ואף קיים חשש כי יהוו הסתה לאלימות.

13. ביום 30.11.2010 פנו אלי חברי ההתארגנות, וביקשו לקבל את נימוקיי בכתב. הבהרתי בשנית, כי "אין מניעה לאשר את תוכן הפלייר" על אף שזה כולל אמירות נוקבות וחריפות. כך למשל, כרזה הכוללת את תמונותיהם של ראש הממשלה, שר הביטחון ושר הפנים, הנושאת את הכיתוב "ממשלת המחדל – האסון הבא כבר בדרך", אושרה לתלייה.

הכרזה שאושרה לתלייה צורפה **כנספת ד'** לתשובה.

14. ההתנגדות להפצת הפלייר, כך הבהרתי, נעוצה בדמותו של שר החוץ המופיעה בו, ואף הזמנתי את הסטודנטים לתאם עימי פגישה בנושא. מספר ימים לאחר מכן, התקיימה פגישה במשרדי, ובה הבהרתי לסטודנטים את הנימוקים שעמדו מאחורי קבלת ההחלטה.

15. אני סבור, שעיצוב הכרזה הכוללת תמונות של ראש ממשלה ושר החוץ כשמאחורי ראשם משורטט X (או שמא מעין צלב שחור) עם ההיגד "פשיזם" והכל על רקע אדום, מעורר קונוטציה של משטר פשיסטי אפל בעת החדשה אשר חרת על דגלו תורה גזענית.

אציין עוד, כפי שמסרתי בזמנו לסטודנטים, כי הכרזות הזכירו לי את אותן כרזות דומות של ראש ממשלה שהולבש במדי משטר גזעני. השלכותיהן הטרגיות של אותן כרזות ידועות לכול.

16. ביום 20.12.2010 הגישו חברי ההתארגנות ערעור על פסילת העלוניים לחלוקה, אליו צורפה חוות דעת משפטית של עו"ד צמל.

17. ביום 28.12.2010 התכנסו חברי ועדת הערר - יו"ר הוועדה מר אהרון ידלין, גבי אתי לוצאטו, מר דוד ברקת ומר אורי קידר, לדון בטענותיהם של הסטודנטים. ביום 29.12.2010 התקבלה החלטת הוועדה לדחות את הערעור. הוועדה הבהירה, כי בעלוניים ובכרזות הנידונים, אשר מציגים את דמותו של שר החוץ ושל ראש הממשלה כפשיסטים, יש כדי להשפיל את הדמויות בעיני הבריות, או לעשותן מטרה לשנאה, בוז או לעג. כאמור לעיל, שאר פעילותה של ההתארגנות, ובכלל זה הקמת דוכן ותליית כרזות - אושרה.

18. אבקש להתייחס בקצרה גם להיבטים המעשיים של הסדרת הפעילות הציבורית והפוליטית באוניברסיטה.

19. האוניברסיטה הינה בראש ובראשונה מוסד לימודי לרכישת השכלה גבוהה. חובתה הבסיסית הינה לשמור על המהלך התקין של ההוראה, המחקר והעבודה הסדירה בתחומיה. אכן, על האוניברסיטה לאפשר לסטודנטים להתבטא אף ביחס לתחומים החורגים ממסגרת לימודיהם. אלא שדברים אלו אינם מבטלים את תפקידה המרכזי של האוניברסיטה, ובאחריותה לוודא כי מתן חופש הביטוי לא יפגע בקיום חובותיה כמוסד חינוכי.

20. התקנות המסדירות את הפעילות הציבורית והפוליטית באוניברסיטה נועדו לוודא, כי מחד יכובד עקרון חופש הביטוי הן של הסגל האקדמי והמנהלי והן של הסטודנטים, ומאידך לא תתקיים בקניינה של האוניברסיטה ותחת חסותה, פעילות אשר יכול שתהווה הסתה, קריאה לאלימות או המנוגדת לחוקי המדינה, בין אם בכתב ובין אם בעל-פה.

21. סיבות אלו מבהירות את הצורך בהידרשותה של האוניברסיטה לפעילות פוליטית המתבצעת בתחומיה, ובכלל זה למודעות הנתלות ברחבי הקמפוס. ראוי ואף הכרחי, שמוסד אקדמי יידרש לפעילות המתבצעת בתחומי. הדבר נועד, מחד גיסא, לאפשר לסטודנטים להביע רעיונות ודעות, גם אם הם צורמים או בלתי-פופולאריים לפי דעה מסויימת, ומאידך גיסא לשמור פן יחרוג השיג-ושיח הציבורי מן הגבולות הראויים לו במסגרת אקדמית, בפרט, ובמשטר דמוקרטי, ככלל.

22. חופש הביטוי מחייב, כי גם במוסד לימודי תתאפשר העברת מסרים - אישיים, פוליטיים או תרבותיים - באמצעות מודעות או חלוקת עלונים. אלא שעל פעילות זו נדרש פיקוח - הן פרוצדוראלי והן מהותי.

23. בנוגע לתליית כרזות בשטחי האוניברסיטה, הרי שהאינטרס הציבורי מחייב למנוע מצב בו יודבקו המודעות על קירות, על עצים ועל גדרות. האיזון נמצא בהקמת לוחות מודעות ציבוריים, אלא שמספרם הוא מוגבל, ומשכך, יש לקבוע סדרים באשר להדבקת המודעות, בכדי למנוע מצב בו "ישתלטו" פרטים אחדים על לוחות המודעות, על מודעה שהודבקה זה עתה תודבק מודעה חדשה, וייגרם תוהו ובוהו.

הגיון זה תקף גם ביחס לחלוקת עלונים, והפיקוח הפרוצדוראלי נועד למנוע מצב בו יחולקו עלונים ללא בקרה ברחבי האוניברסיטה. האיזון במקרה זה, מתבטא בדרישה לקבלת אישור טרם הצבת דוכן בקמפוס.

24. מובן, כי הפיקוח אינו מתבטא רק בקביעת כללים פרוצדוראליים המתייחסים לגודל הכרזה או העלון,

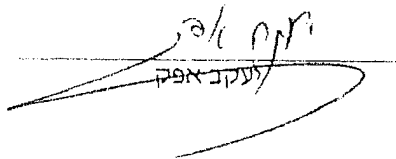
צורתם ומשך הזמן בו יתלו או יחולקו. באחריותה של האוניברסיטה להידרש ללשונו של המודעות והעלוניים המצויים בשטחה, בכדי למנוע מצב בו תתלינה מודעות או יחולקו עלונים המכילים, למשל, תכנים גזעניים או עשויים לגרום לפגיעה בשלום הציבור וכי'.

הפיקוח המהותי נועד למנוע הפצת מסרים פוגעניים בתחומי האוניברסיטה ולוודא, כי לוחות המודעות, אשר הפכו מעצם קיומם ל"במה" מקומית, אינם מנוצלים לרעה.

מטבע הדברים, תליית מודעות על לוחות שהינם קניינה של האוניברסיטה או חלוקת עלונים בשטחה, יכול שתזוהה עימה, על כל הכרוך בכך.

25. אין כל ספק, כי זוהי זכותה ואף חובתה של האוניברסיטה, לקיים פיקוח זה בתחומה, ולוודא כי זכותם של הסטודנטים לחופש הביטוי לא תוביל להפרות סדר ולשיבוש מהלך הלימודים הסדיר. אלו הקווים אשר הנחו את האוניברסיטה, עת נקבעו התקנות אשר צורפו כנספח אי לתשובה.

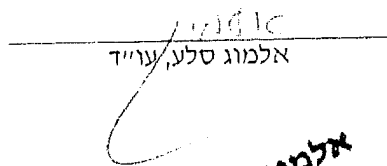
26. אני מצהיר כי זהו שמי, להלן חתימתי ותוכן תצהירי אשר לעיל אמת.

יעקב אפק

אישור

המורה יעקב אפק

אני הח"מ, אלמוג סלע, עו"ד, מאשר בזאת כי ביום 11.5.11 התייצב בפני מר יעקב אפק, נושא ת.ז. 47090139-4, ולאחר שהזהרתיו כי עליו להצהיר אמת וכי אם לא יעשה כן יהא צפוי לשאת בעונשים הקבועים בחוק, אישר את נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפניי.

אלמוג סלע, עו"ד

אלמוג סלע, עו"ד
מ.ר. 31442
לשכה משפטית
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

תקנות לפעילות ציבורית ופוליטית באוניברסיטת בן-גוריון

כפי שאושרו בישיבת הוועד הפועל מס' 163 ב-29.12.92

- א. האוניברסיטה בהתאם לחוקתה, תבטיח כי יכובד בתחומיה עקרון חופש הביטוי של הסגל האקדמי והמנהלי ושל הסטודנטים.
עם זאת, האוניברסיטה לא תרשה לקיים בתחומיה פעילות, בין בכתב ובין בע"פ, שיש בה, לדעתה, הסתה נגד קיום המדינה. האוניברסיטה לא תסבול פעילות אלימה או קריאה לאלימות והיא תאסור על כל פעילות המנוגדת לחוקי המדינה או שיש בה הסתה לעבור על חוקי המדינה.
- ב. מחובתה של האוניברסיטה לשמור מכל משמר על המהלך התקין של ההוראה, המחקר והעבודה הסדירה בתחומיה ולכן עליה להבטיח שחופש הויכוח הציבורי לא יפריע לקיום חובתה זו.
- ג. פעילות ציבורית ופוליטית בקמפוס תקויים תוך שמירה על הכללים הבאים:
- 1) אין הפעולה עומדת בסתירה למטרות האוניברסיטה ולעקרונותיה.
 - 2) אין בפעולה משום עבירה על חוקי מדינת ישראל
 - 3) אין הפעולה מפריעה לפעילות הסדירה באוניברסיטה.
 - 4) מארגני הפעולה שייכים לקהילת האוניברסיטה.
 - 5) הפעולה מיועדת לציבור הסטודנטים וליתר חברי הקהילה האוניברסיטאית.
 - 6) מארגני הפעולה חייבים לקבל אישור האוניברסיטה.
- ד. חברי הסגל האקדמי רשאים לקיים פעולות ציבוריות ופוליטיות ויקבלו אישור על כך מאת הרקטור, בהתחשב באמור לעיל.
- ה. חברי הסגל המנהלי רשאים לקיים פעולות ציבוריות ופוליטיות ויקבלו אישור על כך מהמנכ"ל, בהתחשב באמור לעיל.
- ו. על פי תקנונה - אגודת הסטודנטים היא גוף אפוליטי ונציגי הסטודנטים נבחרים למוסדותיה על-פי בסיס אישי.
- ז. אגודת הסטודנטים יכולה להשתמש בכל שרותי האוניברסיטה לפעולות תרבותיות ואקדמיות בקמפוס, לאחר תאום עם דיקן הסטודנטים.
פעולה ציבורית ופוליטית של אגודת הסטודנטים חייבת אישורו של דיקן הסטודנטים. האגודה והדיקן יפעלו על פי תקנון זה.
- ח. סטודנטים שירצו לקיים פעילות ציבורית או פוליטית בקמפוס, שאינה בסתירה לאמור בסעיפים א' ו-ג' לעיל, יפנו בבקשה בכתב אל דיקן הסטודנטים.
בבקשה לאישור יציין אופי הפעילות, מועדה, מספר המשתתפים הצפוי, אורחים מחוץ לאוניברסיטה ושמות המארגנים.
הבקשה תוגש אל הדיקן זמן סביר לפני מועד הפעילות המתוכננת. הדיקן ישיב לבקשה תוך שבוע מיום קבלת הבקשה וידווח על כך לאגודת הסטודנטים.
- ט. פעולות פוליטיות אשר תאושרנה תתקיימנה אך ורק בתוך אולמות האוניברסיטה ותהיינה פתוחות להנהלת האוניברסיטה או נציגיה. לא תתקיימנה אסיפות או הפגנות פוליטיות תחת כיפת השמים, למעט מקרים מיוחדים של אסיפות בענינים סטודנטיליים מובהקים או בנושאים של קונצנזוס לאומי וציבורי מקיף - שיאושרו על פי תקנון זה.

י. החתמה על עצומות תעשה אך ורק - לאחר אישור - בדוכן מיוחד. אפשר יהיה לחלק כרוזים אך ורק מדוכן זה. הדוכן יוצב במקום מוגדר שייקבע מעת לעת על-ידי שלטונות האוניברסיטה. הדוכן לא ישמש כבמה לנאומים ולא יעשה בו שימוש במגביר קול. מאיישי הדוכן יהיה אחראים לנקיון שוטף סביב הדוכן ולפירוקו. אפשר יהיה להציב במקום המוגדר רק דוכן אחד ולתקופה של לא יותר מיומיים רצופים. אין במגבלה זו כדי למנוע בקשה חוזרת באותו נושא.

יא. מי שבקשתו לא תאושר יהיה זכאי לערער בפני ועדת ערעורים. הרכב הועדה יהיה כדלהלן:

- 1) יו"ר הועדה לעניני סטודנטים של הועד הפועל או מי שיוסמך על ידו מתוך חברי הועדה שישמש כיו"ר ועדת הערעורים.
- 2) איש הסגל האקדמי
- 3) איש ציבור
- 4) יו"ר אגודת הסטודנטים או ממלא מקומו
- 5) מנכ"ל האוניברסיטה

איש הסגל ואיש הציבור ימונו במשותף על-ידי הנשיא והרקטור וכן ימונו להם ממלאי מקום קבועים.

הועדה רשאית לדון ולהחליט, בהרכב של לא פחות משלושה חברים, ובלבד שאחד מהם הוא יושב ראש הועדה. הועדה תתן את החלטתה לא יאוחר משבועיים מיום הגשת הערעור.

יב. הדיקן רשאי לבטל את האישור שנתן - אם הנסיבות מחייבות זאת. גם על החלטה זו ניתן לערער בפני ועדת הערעורים.

יג. מארגני כל פעולה שתקבל אישור יהיו אחראים לסדר, לנקיון ולשמירת תקנות האוניברסיטה ורכושה.

יד. המפר תקנות אלו יובא לדין משמעתי או שתוגש נגדו תביעה משפטית, הכל בהתאם לנסיבות.

טו. בנסיבות של קיום פעילות פוליטית ללא אישור או במקרה של הדרדרות לאלימות - נשיא האוניברסיטה או מי שיוסמך על-ידו, יהיה רשאי לפעול בכל דרך חוקית, כוללת הזמנת משטרה לקמפוס, כדי להשליט סדר.

טז. התקנון יפורסם לידיעת הקהילה האקדמית על כל חלקיה.

יז. התקנון יבדק מחדש כעבור שנה מיום קבלתו על-ידי הועד הפועל.

מס' הנוהל	תאריך עדכון	תאריך פרסום	דף מס' מתוך
13-008	אוקטובר 2010 תשרי תשע"א	יוני 2009 תשס"ט	1

נהלי האוניברסיטה

נוהל: אישור הפגנות ואסיפות בקמפוס

1. כללי

התקנות לפעילות ציבורית ופוליטית באוניברסיטת בן-גוריון מחיבות קבלת אישור הגורמים המוסמכים לקיומן של פעילויות אלה.

2. מטרה

הנוהל מסדיר את אופן הגשת בקשה לקיום הפגנה או אסיפה בתוך שטח האוניברסיטה.

3. הגדרות

- 3.1 "סטודנט" - תלמיד באוניברסיטה במעמד "פעיל".
- 3.2 "עובד" - חבר סגל אקדמי או חבר סגל מנהלי וטכני.
- 3.3 "התקנות" - התקנות לפעילות ציבורית ופוליטית באוניברסיטת בן גוריון.
- 3.4 "הגורם המאשר" - הרקטור, המנכ"ל או דקאן הסטודנטים - בהתאם להוראות התקנות.

4. תוכן הנוהל

4.1 סטודנט או עובד המבקש לקיים הפגנה או אסיפה בקמפוס יגיש בקשה לגורם המאשר. חברי הסגל המנהלי יפנו למנכ"ל, חברי הסגל האקדמי יפנו לרקטור וסטודנטים יפנו לדקאן הסטודנטים. הבקשה תכלול את הפרטים והמסמכים דלהלן:

הסעיף עודכן
מתאריך 10/2010

- א. נושא ההפגנה או אסיפה.
- ב. מספר המשתתפים הצפוי.
- ג. שמות מארגני ההפגנה או אסיפה.
- ד. אמצעי הגברה שיעשה בהם שימוש, ככל שיעשה.
- ה. עזרים שיעשה בהם שימוש (כגון: כמה, שלטים וכו').

4.2 הגורם המאשר יקבל חוות דעת של מחלקת הביטחון בגין קיום ההפגנה או האסיפה, התאריך המבוקש והמיקום בו היא תקוים.

4.3 מחלקת הביטחון תמסור למארגני ההפגנה או אסיפה את הנחיותיה ותחתים אותם על התחייבות אישית לעמוד בהן, וכן תנחה אותם בדבר קבלת רישיון או היתר הנדרשים על פי דין לקיום ההפגנה או האסיפה.

מובהר כי קבלת רישיון או היתר כאמור בסעיף זה, ככל שהמצאתם נדרשה על ידי מחלקת הביטחון, תהא באחריות מארגני ההפגנה או האסיפה. מארגני ההפגנה ישאו בכל תשלום ובכל הוצאה הכרוכים בקבלת רישיון או היתר כאמור ובקיום תנאיו.

4.4 הוציאה האוניברסיטה הוצאות עקב ואו בקשר עם קיום ההפגנה או האסיפה, היא תהא רשאית לחייב בהוצאות אלה את מארגני ההפגנה או האסיפה.

מובהר כי הגורם המאשר יהא בעל הסמכות להכריע, לאחר היוועצות במחלקת הביטחון ובאגודת הסטודנטים-כאשר הגורם המאשר הוא דקאן הסטודנטים, בדבר חיוב המארגנים בתשלומן ומהו הסכום בו יחויבו המארגנים.

4.5 אופן הגשת בקשה לקיום הפגנה או אסיפה:

4.5.1 בקשה לקיום הפגנה או אסיפה תוגש לפחות שבוע לפני המועד המבוקש לקיומה.

4.5.2 במקרים חריגים ואם השתכנע הגורם המאשר, על יסוד בקשה מנומקת, שההפגנה או האסיפה הינה בתגובה לאירוע ייחודי שעלה לסדר היום הציבורי במפתיע, וכי בירור הבקשה בלוח הזמנים הנקוב בסעיף 4.5.1 לעיל ידווקן את ההפגנה מותכנה, ניתן להגיש בקשה דחופה ובלבד שתוגש עד תום יום העבודה שלפני המועד המבוקש ובלבד ששום דבר מן האמור בסעיף 4.5.2 זה לא יפטור ממילוי התנאים למתן ההיתר כאמור בנוהל זה.

הסעיף עודכן
מתאריך 10/2010

4.6 הפגנות או האסיפות תתקיימנה אך ורק בשטח שהוקצה לכך על ידי האוניברסיטה.

אוניברסיטת בן - גוריון בנגב

מס' הנוהל	תאריך עדכון	תאריך פרסום		נהלי האוניברסיטה	
<u>13-008</u>	אוקטובר 2010 <u>תשרי תשע"א</u>	2009	יוני <u>סיון תשס"ט</u>	2	דף מס' 1 מתוך

5 אחריות ביצוע

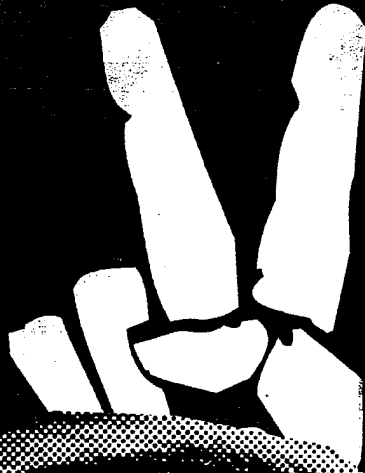
האחריות לאכיפת הנוהל תהא על מחלקת הביטחון.

6 תחולה

נוהל זה תקף מיום פרסומו.

מר דוד ברקת

סגן נשיאה ומנכ"ל

אמנם
אנחנו

22/11
20:00

102
28

זרע
שאלנו
הבננו
הננו

טל: 052-5090000

שייח גדאח الشيخ جراح

סולידריות

נגד הפשיזם!

WWW.SOLIDARITY.DRG.IL

22.11
20:00
102
28

אירוע
במסגרת
השבוע
הבינלאומי
לדאגת
הבריאות
העולמית
2011

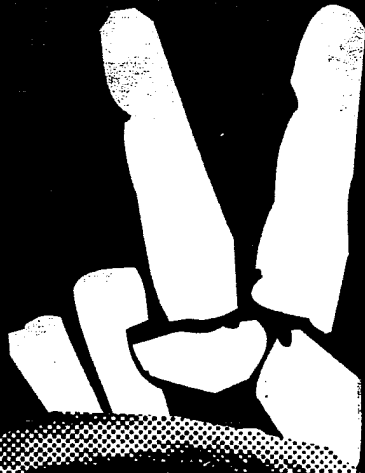
שייח ג'רח
אלשייח جراح

סולידריות

נגד הפשיזם!

WWW.SOLIDRRITY.ORG.IL

אמפאק
מאנרין ק.ו.
29.11
20:00
קמא ק'ו
קמא ק'ו
קמא ק'ו
קמא ק'ו

טירוקס וטק

שייח ג'רחח الشيخ جراح

סולידריות

נגד הפטיח

WWW.SOLIDRRITY.ORG.IL

17

המשלה

המחדל

האסון הבא כבר בדרך

★ השכואל
הל אונאי

כנס מחאה
חברים: נציב בדימוס חיים קליין, עוז אלדד יניב
אורן בן גוריון | יום שלישי 21.12.10 | 20:00 | בניין 98

זה החל כוויכוח על המשט והסתיים באלימות

לאחר יומיים של הפגנות שקטות באוניברסיטת בן גוריון, היום (ד') מפגינים משני צידי המתרס קיללו ואף היכו זה את זה. אגודות הסטודנטים: "האגודה קוראת לכל הסטודנטים להרגיע את הרוחות, ולשמור על האווירה הסטודנטאילית החיובית" ליאור לרנר

הרוחות הסוערות בעקבות המשט מסרבות להירגע. אחרי יומיים של הפגנות שקטות יחסית, נגד ובעד המשט באוניברסיטת בן גוריון, היום (ד') נרשמה התלהטות יצרים של ממש.

בשעה 11:00 התכנסו סטודנטים ומרצים ערבים ויהודים להפגנה נגד פעילות צה"ל. ההפגנה הונהגה על ידי ח"כ טאלב אסאנה וראש המחלקה לפוליטיקה וממשל, ניב גורדון.

המפגינים הגיעו מצוידים בדגלי פלסטין, ובשלטים הקוראים לביטול המצור הימי ונגד פעילותה של ממשלת ישראל. לאחר זמן קצר הגיעו כמה עשרות סטודנטים עם דגלי ישראל ונעמדו מול המפגינים. במהלך ההפגנה צעקו הסטודנטים לעברו של ח"כ אסאנה בוגד.

במהרה הרוחות התלהטו, תחילה קללות וגידופים ובהמשך הדרדרו העניינים לתקרית אלימה. באגודת הסטודנטים ניסו להרגיע את הרוחות, אך ללא הצלחה. רק בהתערבות מחלקת הביטחון באוניברסיטה הסדר הוחזר על כנו.

גלעד כהן שארגן את הפגנת התמיכה בצה"ל אתמול והיה נוכח במקום גם הבוקר סיפר: "צעקו נגד הממשלה ונגד צה"ל, הרימו דגלים של פלסטין. אנחנו פשוט הגענו, נעמדנו מולם והוצאנו את דגלי ישראל. היו כמה חיכוכים שהם ניסו לעורר אבל זה היה חלק מהפרובוקציה שלהם".

רן צורף שהשתתף בהפגנה נגד פעילות צה"ל סיפר מנגד: "אתמול היתה הפגנה מאוד גדולה של אנשי ימין, באישור האוניברסיטה או תוך כדי העלמת עין שזה משהו חריג, כי אסור לארגן פעילות פוליטית בקמפוס. הרגשנו צורך לסמן שלא ישתיקו אותנו. היו מספר סטודנטים שהורידו מבניין גבוה שלט שהיה כתוב עליו: "15 הרוגים - לממשלה תמיד יש סיבות והרב הציוני תומך כרגיל".

לדבר צורף הם הפגינו "בשקט, והופנתה אלימות נגדנו. נזרק בקבוק על מפגינה, ומכל ההמולה עצרו מפגין שלנו שהועבר למשטרה. סטודנט אחד גם גידף את ח"כ אסאנה מטווח אפס. עכשיו מחלקת הביטחון מבקשת מהסטודנטים לא ללכת עם דגלי פלסטין כשכל האוניברסיטה מלאה בדגלי ישראל".

יו"ר אגודת הסטודנטים, אורי קידר, שהפריד בין הנצים, אמר כי "הקמפוס הוא קמפוס נעים שכיף ללמוד בו. אנו באגודת הסטודנטים נעשה הכל כדי להרגיע את הרוחות ולשמור על הצביון המיוחד של האוניברסיטה".

מאגודת הסטודנטים נמסר כי "האגודה קוראת לכל הסטודנטים המעורבים בהפגנות להרגיע את הרוחות, ולשמור על האווירה הסטודנטאילית החיובית בקמפוס. בהמשך היום ייפגשו עם יו"ר האגודה מובילי ההפגנות משני הצדדים על מנת להרגיע את הרוחות. אגודת הסטודנטים מבקשת להדגיש את היותה אגודה א-פוליטית, א-מפלגתית".

מאניברסיטת בן גוריון נמסר בתגובה: "ההפגנה נעשתה בניגוד לחוק שאומר שכל הפגנה צריכה לקבל את אישור המשטרה. למרות זאת, מחלקת הביטחון אפשרה למפגינים לשחרר קיטור. הפעלנו שיקול דעת ולא הזמנו את המשטרה. אחרי שהמפגינים שיחררו קיטור ההפגנה התפזרה. אם יתארגנו הפגנות כאלו בהמשך נפעיל מחדש שיקול הדעת".

נזרה

שלחו להדפסה

מכות
באוניברסיטה

הפגנת התמיכה בצה"ל.
אתמול באוניברסיטה
צילום: בועז כהן

לחצו כאן להגדיל
הטקסט

news חדשות

שלחו להדפסה

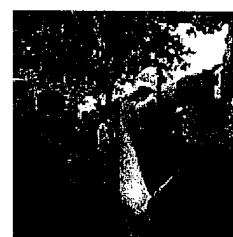
יוצאים למחות

זה מול זה: עימותים בין סטודנטים ערבים ויהודים

הפגנת תא חד"ש בבאר-שבע כמעט הידרדרה לקטטה, כשגם נוכחותו של ח"כ א-סנע מתסיסה את הרוחות. הוא טען שהותקף. בטכניון הפגינו כאלף סטודנטים זה מול זה, בעד ונגד צה"ל. 8 סטודנטים ערבים נעצרו כשניסו לפרוץ מחסומים אחיה ראב"ד ואילנה קוריאל

גלי ההדף של המשט הקטלני לעזה הגיעו היום (ד') לשיא בנקודת החיכוך בקמפוסים. סמוך לטכניון שבחיפה השתתפו כאלף סטודנטים בשתי הפגנות בתמיכה בצה"ל מחד, ובמחאה על ההשתלטות על המשט מאידך. המשטרה עצרה 8 מפגינים ערבים, בעת שניסו, לטענתה, לפרוץ מחסומים שהוצבו מחוץ לטכניון.

בין שתי קבוצות הסטודנטים הפרידו עשרות שוטרים ולרוב השקט והסדר נשמרו. מצד אחד הונפו שלטים "כולנו שייטת 13", "תנו לצה"ל לנצח" ותמונות של גלעד שליט. על אחד הלוחות נכתב: "דוכן לציוד הומניטרי", אולם במקום הוצבה פצצת מרגמה. מהצד השני נכתב בשלטים כי "סיוע הומניטרי הוא לא פשע מלחמה", "להסיר את המצור על עזה" ו"לעצור את פשעי המלחמה".

ההפגנה בבן גוריון, היום
צילום: אילנה קוריאל

לחצו כאן להגדיל
הטקסט

מפגינים ערבים נעצרו, היום בטכניון (צילום: שי וקנין)

"אנחנו צריכים להרים את הראש מעל המים, אנחנו לא צריכים להצטדק על מהלכים נכונים", אמר יונתן, סטודנט להנדסה בטכניון ואחד ממארגני ההפגנה. "לוחמי השלום האמיתיים הם לוחמי השייטת שהפגינו איפוק מול אלה שביקשו להיות שהידים".

עומר סמרי, סטודנט למשפטים מאוניברסיטת חיפה, אמר כי ההפגנות ימשכו. "נמשיך להביע את דעתנו נגד המדיניות הפשיסטית והכובשת של המדינה שמתבטאת בפעילות ובטבח האחרון".

מפגין בטכניון, היום (צילום: שי וקנין)

באוניברסיטת בן גוריון שבבאר שבע האלימות הורגשה באוויר, סביב הפגנת תא חד"ש של הסטודנטים הערבים - שהובילה להפגנת נגד של סטודנטים שביקשו להביע את תמיכתם במדינה ובחיילי צה"ל.

שני הצדדים קראו זה לעבר זה קריאות גנאי. כוחות הביטחון של האוניברסיטה נאלצו להפריד בין הנצים לאחר שסטודנט ממפגיני השמאל הצביע במועל יד וקרא "הייל ביבי" ו"הייל ליברמן". הסטודנטים שהניפו דגלי ישראל התפרצו לעברו, וכמעט שפרצה קטטה. גם חבר הכנסת טאלב א-סנע שהגיע להפגנה נאלץ לעזוב לאחר שנוכחותו התסיסה את הרוחות. לטענתו, הוא הותקף בידי סטודנטים מהימין.

"לא יהיה שקט כל עוד לא מקשיבים לנו"

"הערבים הפגינו נגד המדינה וצה"ל, אנחנו באנו עם דגלים והפגנו לא נגדם אלא בעד המדינה והציונות", אמר ל-ynet הסטודנט רוני. "כמעט נגררנו לאלימות אבל שמרנו על אפוק. זה פשוט ביזיון שהם מפגינים ככה בקמפוס באוניברסיטה של עם ישראל. הם עם אחר בתוכנו.

הסטודנט ארז נעמן אמר ש"זה פוגע ברגשותינו כחיילי מילואים. היתה פעילת שמאל שהניפה דגל של אש"ף ומישהי היתה מספיק אמיצה והורידה את הדגל. אחרי זה היא הותקפה בצורה ברוטלית על ידי הפעילים הערבים".

הודא, סטודנטית למזרח תיכון ולימודי מגדר, אמרה שהיא וחבריה לא ציפתה לתגובה כה חריפה. "באנו רק כדי להפגין, הסטודנטים כאן בכלל לא מבינים מה קורה. הם רואים את הדברים בצורה קיצונית". סטודנט ערבי אחר סיפר: "רק באנו להעביר מסר להנהלת האוניברסיטה, לומר להם שלא יהיה שקט כל עוד מונעים מאתנו להביע את דעתנו ולא מקשיבים".

אגודת הסטודנטים קראה למארגני ההפגנות מהימין ומהשמאל לשיחות הבהרה על מנת להרגיע את הרוחות בקמפוס ולמנוע מהיחסים בין הסטודנטים הערבים והיהודים להידרדר.

חדשות ב-SMS - עדכונים מחדר החדשות של ynet ישירות לסלולר שלכם.

תגיות: הפגנות | משט לעזה | חיפה | באר שבע
חזרה